

1. การพึ่งพากันของคนต่างวัยภายใต้ชายคาเดียวกัน

ผลของการพัฒนาทางการแพทย์ การสาธารณสุข รวมถึงเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย ทำให้สังคมไทยมีจำนวนผู้สูงอายุสูงกว่าเมื่อหลายสิบปีอย่างมาก จนเป็นที่รับรู้ร่วมกันว่าไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุไปแล้ว สถานการณ์เช่นนี้ทำให้สังคมเกิดความห่วงใยในเรื่องการดูแลผู้สูงอายุไทย ประเด็นสำคัญหนึ่งคือการสนับสนุนครอบครัวให้สามารถดำเนินบทบาทเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือในครอบครัวให้ได้ และแน่นอนว่าผู้ที่ถูกคาดหวังให้ดำเนินบทบาทนี้คือ “บุตร” ของผู้สูงอายุ แต่ภาวะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่เป็นอยู่เช่นนี้ดูเหมือนจะไม่เอื้ออำนวยให้ผู้เป็นลูกทำหน้าที่ที่ควรต่อบิดามารดาได้อย่างเหมาะสมนัก เพราะฉะนั้น...จะอย่างไร

ดร.สาวิตรี ทยานศิลป์ จากสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว จึงมุ่งหาหนทางในการสนับสนุนให้ผู้ที่เป็น “หลาน” ได้เข้ามาเป็นส่วนเสริมในการดูแลปู่ย่าตายายแทนพ่อแม่ โดยได้ทำการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างผู้สูงอายุกับเด็กและเยาวชน รวมถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัยเหล่านี้

ผลการวิจัยนี้ได้สะท้อนภาพความต้องการและความสามารถที่แท้จริงของทั้งผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ผู้ที่กำลังจะก้าวไปเป็นผู้สูงอายุ (อายุ 50-55 ปี) รวมทั้งเด็กและเยาวชน (อายุ 10-24 ปี) ซึ่งมีความแตกต่างทางพัฒนาการทั้งในเรื่องของภาวะร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม รวมไปถึงทัศนคติและระดับความสัมพันธ์ที่มีต่อกันและกัน อันสามารถนำไปสู่การวางยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์แบบพึ่งพากันและกันอย่างเหมาะสมและมีความสุขร่วมกัน

2. การพัฒนาครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสังคมไทย ส่งผลให้ครอบครัวไทยมีลักษณะการอยู่อาศัยแบบใหม่เกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น ครอบครัวที่อยู่คนเดียว ครอบครัวข้ามรุ่นที่มีเพียงปู่ย่าตายายที่เป็นผู้สูงอายุอยู่กับหลานตามลำพัง ครอบครัวที่มีเพียงคู่สมรสซึ่งส่วนมากเป็นคู่สมรสสูงวัย ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว และรวมไปถึงครอบครัวที่มีลักษณะพิเศษอีกจำนวนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีพ่อแม่วัยรุ่น ครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นผู้พิการหรือมีความเจ็บป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ครอบครัวที่เผชิญกับความเสี่ยงต่ออบายมุขต่างๆ เหล่านี้เป็นครอบครัวที่เปราะบางและเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาในครอบครัว และอาจลุกลามไปจนถึงก่อให้เกิดปัญหาในระดับสังคมประเทศ

ดร.สาวิตรี ทยานศิลป์ ได้ดำเนินการสำรวจสถานการณ์ครอบครัวไทยและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีครอบครัวที่อบอุ่นของประชากรที่อยู่อาศัยในสังคมเมืองทั่วทุกภาคของประเทศ โครงการสร้างดัชนีชี้วัดสุขภาวะครอบครัว การสังเคราะห์กฎหมายครอบครัวทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัวลักษณะต่างๆ ทั้งครอบครัวที่ผู้สูงอายุอยู่ลำพังกับเด็ก ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว เป็นต้น รวมไปถึงการศึกษาบทบาทของภาคีองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชน และเครือข่ายครอบครัวในการส่งเสริมศักยภาพบำบัดรักษา ฟื้นฟู หรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัว

ติดต่อรายละเอียดเพิ่มเติม

ดร.สาวิตรี ทยานศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

999 ถ.พุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

www.mahidol.ac.th

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว